

Tratate și securitate colectivă

După semnarea tratatelor Versailles-Washington, statele au încercat să prevină agresiunile viitoare, renunțând la război și creând un sistem de securitate colectivă. Totuși, marile puteri europene continuau să-și urmărească interesele, uneori în detrimentul altor state.

Anexarea Basarabiei de către URSS

În 1940, URSS a ocupat Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța, începând dezmembrarea României. Guvernul sovietic nu a recunoscut unirea Basarabiei cu România din 1918, nici Tratatul de la Paris din 1920. Relațiile sovieto-române au fost tensionate, cu o scurtă ameliorare între 1936 și 1939. Pactul Ribbentrop-Molotov a dus la anexarea Basarabiei de către URSS.

Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele sale

Prin semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov în 1939, două regimuri totalitare au împărțit Europa, având consecințe tragice:

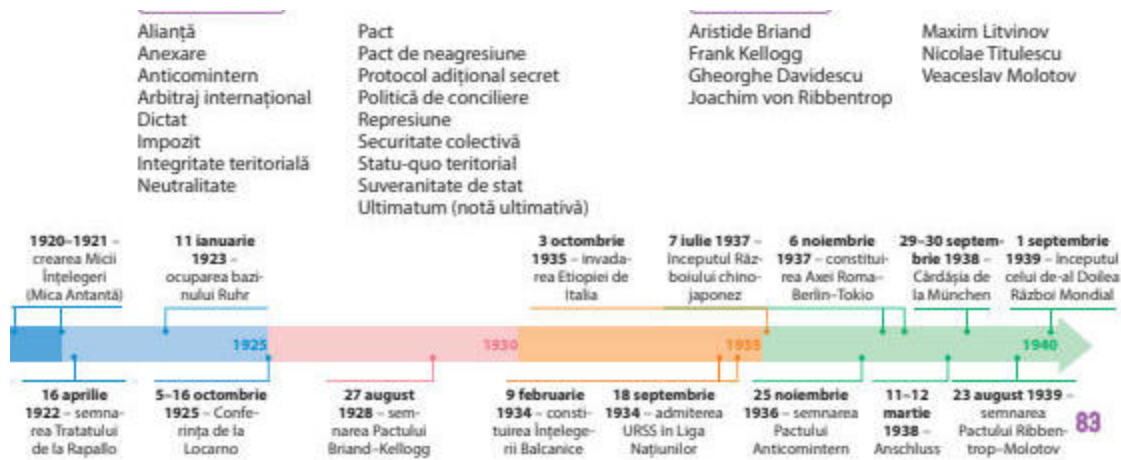
- Declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial
- Împărțirea Poloniei
- Anexarea Basarabiei, nordului Bucovinei și ținutului Herța
- Extinderea regimurilor comuniste

Teritoriul Basarabiei a fost dezmembrat, o parte fiind încorporată în Ucraina Sovietică, iar alta "unită" cu RASSM, formând RSS Moldovenească.

Termeni cheie

- **Pact de neagresiune:** Un tratat între două sau mai multe state prin care acestea se angajează să nu se atace reciproc.
- **Protocol adițional secret:** O clauză confidențială adăugată unui tratat, adesea cu implicații ascunse.
- **Politică de conciliere:** O strategie de evitare a conflictului prin cedarea în fața pretențiilor unui agresor.
- **Represiune:** Acțiuni de suprimare a opoziției politice sau sociale.
- **Securitate colectivă:** Un sistem în care mai multe state se angajează să se apere reciproc în cazul unei agresiuni.
- **Statu-quo teritorial:** Menținerea situației existente în privința granițelor și a teritoriilor.
- **Suveranitate de stat:** Autoritatea supremă a unui stat asupra propriului teritoriu și populație.
- **Ultimatum:** O cerere finală, a cărei respingere atrage după sine măsuri punitive.

Cronologie



Această imagine reprezintă o cronologie a evenimentelor majore din perioada interbelică, inclusiv semnarea pactelor și tratatelor importante.

- 16 aprilie 1922 – Semnarea Tratatului de la Rapallo
- 9 februarie 1934 – Constituirea Înțelegerii Balcanice
- 3 octombrie 1935 – Invadarea Etiopiei de Italia
- 11 ianuarie 1923 – Ocuparea bazinului Ruhr
- 7 iulie 1937 – Începutul Războiului chino-japonez
- 6 noiembrie 1937 – Constituirea Axei Roma–Berlin–Tokio
- 1920–1921 – Crearea Micii Înțelegeri (Mica Antantă)
- 5–16 octombrie 1925 – Conferința de la Locarno
- 27 august 1928 – Semnarea Pactului Briand–Kellogg
- 18 septembrie 1934 – Admiterea URSS în Liga Națiunilor
- 25 noiembrie 1936 – Semnarea Pactului Anticomintern
- 11–12 martie 1938 – Anschluss
- 23 august 1939 – Semnarea Pactului Ribbentrop–Molotov
- 29–30 septembrie 1938 – Cărdășia de la München
- 1 septembrie 1939 – Începutul celui de-al Doilea Război Mondial

Personalități

- [Aristide Briand](#): Politician francez, prim-ministru de 11 ori, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1926.
- [Frank Kellogg](#): Politician american, secretar de stat, coautor al Pactului Briand-Kellogg, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1929.
- [Gheorghe Davidescu](#)
- [Joachim von Ribbentrop](#)
- [Maxim Litvinov](#)
- [Nicolae Titulescu](#): Diplomat român, ministru de externe, președinte al Ligii Națiunilor.
- [Venceslav Molotov](#)

Alte concepte

- **Alianță**: O înțelegere între state pentru a acționa împreună în anumite situații.
- **Anexare**: Incorporarea unui teritoriu în alt stat.
- **Anticomintern**: Alianță împotriva comunismului internațional.
- **Arbitraj internațional**: Soluționarea disputelor prin intermediul unei terțe părți.
- **Dictat**: O decizie impusă de o putere dominantă.
- **Impozit**
- **Integritate teritorială**: Principiul inviolabilității granițelor unui stat.
- **Neutralitate**: Poziția unui stat care nu participă la un conflict.

Contextul European în 1939



Această imagine prezintă harta politică a Europei în 1939, evidențiind Uniunea Sovietică și alte state.

Alianțe și tratate politico-militare în perioada interbelică

Franța a semnat tratate cu Polonia (1921), Cehoslovacia (1924), România (1926) și Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor (1927).

Pactul Briand-Kellogg

Semnat la Paris în 1928, interzicea folosirea războiului în rezolvarea diferendelor dintre state.

Înțelegerea Balcanică

Constituită în 1934 de Grecia, Iugoslavia, România și Turcia, urmărea întărirea păcii în Balcani și menținerea ordinii teritoriale existente.

Mica Înțelegere (Mica Antantă)

O organizație politică defensivă formată pentru a menține integritatea teritorială a Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei în fața pretențiilor Ungariei.

Conferința de la Locarno

În 1925, Germania, Franța, Italia, Marea Britanie, Belgia, Cehoslovacia și Polonia au semnat Pactul de garanție renan, prin care Germania garanta granițele Belgiei și Franței.

Invadarea Etiopiei de către Italia

În 1935, Italia a invadat Etiopia, fiind condamnată de Liga Națiunilor.

Axa Roma-Berlin-Tokio

Formată în 1937, consolida alianța dintre Germania, Italia și Japonia.

Anschluss

În 1938, Germania a ocupat Austria, încălcând Tratatul de la Versailles.

Acordul de la München

În 1938, Marea Britanie, Franța și Italia au cedat presiunilor lui Hitler în problema Cehoslovaciei, permițând ocuparea Regiunii Sudete.

Pactul Ribbentrop-Molotov

În 1939, Germania și URSS au semnat un pact de neagresiune, împărțind Europa de Est în sfere de influență.

Problema reparațiilor

După Primul Război Mondial, Germania a fost obligată să plătească reparații. Suma a fost stabilită inițial la 30 de miliarde de dolari, apoi la 132 de miliarde de mărci aur.

- **Planul Dawes:** Reșalonarea datoriilor Germaniei în 1924.
- **Planul Young:** Reducerea datoriei Germaniei în 1930.

Relațiile sovieto-române între 1918 și 1940

Relațiile au fost tensionate din cauza nerecunoașterii de către URSS a unirii Basarabiei cu România și a chestiunii tezaurului românesc.

- **Tratatul de la Paris (1920):** Recunoștea drepturile României asupra Basarabiei.
- **Protocolul de la Moscova (1929):** Aplicare regională a Pactului Briand-Kellogg.

Nicolae Titulescu a militat pentru menținerea păcii și a securității în Europa și pentru respectarea suveranității statelor.

Sper că aceste notițe te vor ajuta să înțelegi mai bine materialul și să obții o notă bună la examen!

Relațiile Româno-Sovietice (1922–1933)

Contextul General

În perioada interbelică, relațiile dintre România și Uniunea Sovietică au fost marcate de tensiuni și negocieri dificile, determinate în principal de problema Basarabiei și a tezaurului românesc.

Conferința Economică de la Genova (1922)

- În cadrul Conferinței economice europene de la Genova (10 aprilie–19 mai 1922), Ion I. C. Brătianu a încercat să separe problema Basarabiei de cea a tezaurului.

Conferința Româno-Sovietică de la Viena (1924)

- Conferința a avut loc între 27 martie și 2 aprilie 1924. Delegația română a fost condusă de C. Langa-Rășcanu, iar cea sovietică de N.N. Krestinski.
- Scopul declarat era reluarea relațiilor normale, dar URSS a folosit-o pentru a-și impune ideile propagandistice, cum ar fi organizarea unui plebiscit în Basarabia.
- Partea română a insistat pe respectarea statu-quo-ului teritorial.
- Conferința a eșuat.

Crearea RASS Moldovenești (1924)

- La 29 iulie 1924, Biroul Politic al PC(b) a adoptat hotărârea de a crea RASS Moldovenești în cadrul RSS Ucrainene, cu intenția de a anexa Basarabia.
- S-au organizat revolte propagandistice în localitățile Nikolaievka și Tatar-Bunar, dar statul român a reacționat și a stopat insurecția.

Protocolul de la Moscova (1929)

- Semnat la 9 februarie 1929, prin care Letonia, Polonia, România și URSS se angajau să respecte prevederile Pactului Briand-Kellogg.
- Atitudinea Moscovei față de problema Basarabiei a rămas neschimbată.

Tratativele de la Riga (1931-1932)

- Guvernele României și URSS au avut tratative privind încheierea unui pact de neagresiune.
- Mihail Sturdza a cerut excluderea oricărei mențiuni privind existența unui litigiu teritorial.
- De asemenea, B.S. Stomoniakov a precizat că Rusia Sovietică nu va încheia un pact de neagresiune care să conțină termenii: integritate, inviolabilitate, suveranitate.
- Tratativele au fost întrerupte.

Reluarea Relațiilor Diplomatice (1934)

- La 9 iunie 1934, la Geneva, N. Titulescu și M. Litvinov au convenit asupra respectării suveranității și abținerii de la imixțiuni.
- În vara anului 1934 a avut loc o conferință româno-sovietică privind dezvoltarea relațiilor economice.
- În 1935, România a ridicat interdicțiile aplicate importului și tranzitului mărfurilor din URSS.
- A fost reconstruit podul dintre Tighina și Tiraspol.

Protocolul de Asistență Mutuală (1936)

- La 21 iulie 1936, la Montreux, N. Titulescu și M. Litvinov au convenit asupra unui protocol de asistență mutuală, care prevedea și hotarul dintre ele – fluviul Nistru.
- Din cauza demiterii lui N. Titulescu, în 1936, și a tergiversărilor lui M. Litvinov, acest protocol a rămas doar în faza de proiect.

Deteriorarea Relațiilor (1936-1940)

- Relațiile româno-sovietice s-au deteriorat treptat.
- Apropierea URSS de Germania, înlocuirea lui M. Litvinov cu V. Molotov, și semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov au dus la anexarea Basarabiei, nordului Bucovinei și ținutului Herța de către URSS, la 28 iunie 1940.

Pactul Ribbentrop-Molotov și Consecințele Sale

Contextul și Semnarea Pactului

- Interesele expansioniste ale Germaniei și URSS au apropiat cele două state totalitare.
- La 23 august 1939, J. von Ribbentrop și V. Molotov au semnat Pactul de neagresiune dintre Germania și URSS.

Pact de neagresiune – tratat prin care două sau mai multe state se obligă să nu întreprindă nicio acțiune armată între ele.

- Pactul prevedea obligațiunea ambelor țări de a se abține de la violență și orice atac una împotriva alteia.

Protocolul Adițional Secret

- Documentul exprima scopurile anexioniste imperiale ale celor doi dictatori.
- Stalin și Hitler recroiau harta Europei și delimitau zonele de influență de la Marea Baltică la Marea Neagră.

Protocol adițional secret – document cu valoarea unui acord internațional, semnat cu scopul completării unui tratat internațional cu prevederi și angajamente de împărțire a sferelor de influență și teritoriilor, care nu este prezentat opiniei publice, fiind ținut în secret.

- Art. 3 se referea la România și prevedea direct anexarea Basarabiei de către Uniunea Sovietică.

Consecințele Pactului

- La 1 septembrie 1939, armata nazistă a invadat Polonia, declanșând cel de-al Doilea Război Mondial.
- La 17 septembrie, Polonia a fost atacată din partea de est de către Armata Roșie și împărțită între cele două state agresoare.
- La 30 noiembrie 1939, URSS a atacat Finlanda, declanșând Războiul de iarnă.
- În 1940, trupele sovietice au ocupat țările baltice: Estonia, Letonia și Lituania.
- La 28 iunie 1940, URSS a ocupat Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța.

Anexarea Statelor Baltice

 Soviet occupation of the Baltic states

As seen above, the annexation of the Baltic states happened in two stages: first, Soviet troops were stationed in the three states, and then in the spring of 1940, Stalin forced them to modify their composition, forming coalition cabinets supervised by Soviet political commissars. Elections controlled by the communist parties resulted in the three Diets unanimously deciding to declare their countries Soviet Socialist Republics and requesting admission to the USSR, which was accepted in early August.

Pierderile Teritoriale ale României în 1940

Contextul Geopolitic

- În 1940, România ajunsese într-o poziție geopolitică fragilă, fără sprijin occidental și cu revendicări teritoriale din partea vecinilor.

Anexarea Basarabiei și a Nordului Bucovinei

- La 26 iunie 1940, V. Molotov a cerut României să înapoieze Basarabia și să transmită partea de nord a Bucovinei.
- La 28 iunie 1940, trupele sovietice au ocupat Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța.

Ultimatum (notă ultimativă) – notă diplomatică prin care un stat prezintă altui stat o condiție definitivă, al cărei refuz antrenează luarea unor măsuri de constrângere.

Dictatul de la Viena

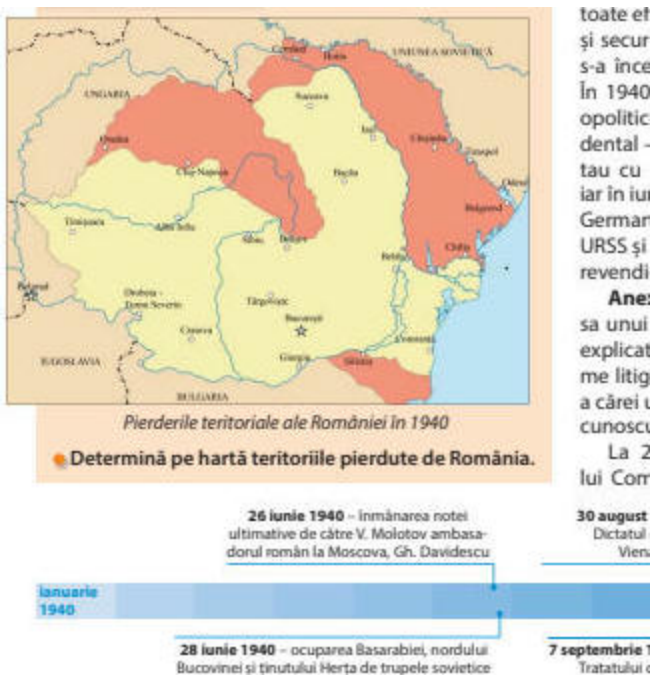
- La 5 iulie 1940, Guvernul lui Ion Gigurtu a anunțat orientarea României spre Axă.
- La 15 iulie, Hitler a cerut României să consimtă cedările teritoriale vecinilor săi.

Dictat – act inechitabil prin care un stat (sau mai multe) impune altui stat anumite condiții politice, economice, militare etc. împotriva voinței lui.

Tabel cronologic al pierderilor teritoriale

Data	Eveniment
26 iunie 1940	Înmânarea notei ultimative de către V. Molotov ambasadorului român la Moscova
28 iunie 1940	Ocuparea Basarabiei, nordului Bucovinei și ținutului Herța de trupele sovietice
30 august 1940	Dictatul de la Viena
7 septembrie 1940	Semnarea Tratatului de la Craiova

Harta Pierderilor Teritoriale



This is a map of Romania with surrounding regions, highlighting territorial losses in 1940. The map features a color-coded system, with Romania shown in yellow and lost territories in red and orange. A key or legend is present below the map, providing dates and descriptions of significant events related to these territorial changes.

Concluzii

- Evenimentele din 1940 au avut consecințe dramatice pentru România, marcând începutul dezmembrării teritoriale.
- Pierderile teritoriale au fost rezultatul contextului geopolitic complex și a presiunilor exercitate de puterile totalitare.

Formarea RSSM și instaurarea regimului comunist

Evenimente cheie

- **28 iunie 1940**: Ocuparea Basarabiei, nordului Bucovinei și ținutului Herța de către URSS.
- **2 august 1940**: Adoptarea Legii "Cu privire la formarea RSS Moldovenești".
- **4 noiembrie 1940**: Publicarea Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS cu privire la stabilirea hotarelor definitive dintre RSSM și RSSU.
- **10 februarie 1941**: Adoptarea Constituției RSS Moldovenești.
- **22 iunie 1941**: Atacul Germaniei naziste și al aliaților ei asupra URSS.

Teritorii pierdute de România în 1940

România a pierdut teritorii semnificative în anul 1940, în urma unor dictate și tratate impuse de puterile străine.

Teritoriu cedat	Document în baza căruia a avut loc raptul	Data anexării	Suprafața (km²)	Populația pierdută
Basarabia, Nordul Bucovinei și ținutul Herța	Notele ultimative sovietice	28 iunie 1940	99.738	6.821.000
O parte din Transilvania	Dictatul de la Viena	30 august 1940	42.243	2.667.007
Cadrilaterul (Dobrogea de Sud)	Tratatul de la Craiova	7 septembrie 1940	-	-

Nota ultimativă a Guvernului Sovietic

Nota ultimativă a Guvernului Sovietic din 26 iunie 1940 a fost un act abuziv și nedrept, deoarece a fost emisă sub amenințare și presiune, încălcând normele de drept internațional. Guvernul sovietic a invocat necesitatea de a reîntregi teritoriile locuite majoritar de ucraineni și a compensa pierderile suferite de URSS în urma dominației românești în Basarabia.

Dictatul de la Viena

Dictatul de la Viena a avut consecințe grave pentru România, marcând pierderea independenței în politica externă și subordonarea economiei intereselor de război germane. Cedarea unei părți din Transilvania a generat o criză politică internă și proteste masive. Cu toate acestea, a permis Germaniei naziste să obțină sprijinul militar simultan al Ungariei și României, ambele țări aderând la Pactul Tripartit în noiembrie 1940.

Tratatul de la Craiova

La 3 august 1940, Hitler a cerut Guvernului român să cedeze Bulgariei partea de sud a Dobrogei, Cadrilaterul. Prin Tratatul de la Craiova, semnat la 7 septembrie 1940, au fost îndeplinite integral cererile teritoriale ale Bulgariei, granița fiind stabilită pe linia trasată înainte de 1913. S-a cedat Cadrilaterul și s-a prevăzut un schimb de populație.

Formarea RSS Moldovenești

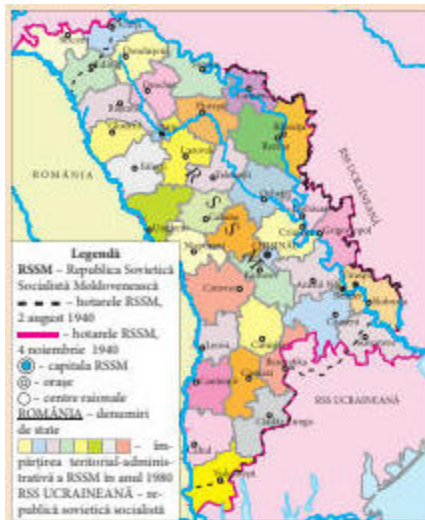
După ocuparea Basarabiei, nordului Bucovinei și a ținutului Herța de către URSS, a fost pregătită formarea RSS Moldovenești. Ziarul „Pravda” a publicat propunerea privind "reunirea populației moldovenești a Basarabiei cu populația moldovenească a Republicii Autonome Moldovenești și formarea RSS Moldovenești".

Structura teritorială

La 2 august 1940, a fost adoptată Legea cu privire la formarea RSS Moldovenești. În componența RSSM au fost incluse:

- Orașele Tiraspol și Grigoriopol
- Raioanele Dubăsari, Camenca, Râbnița, Slobozia și Tiraspol din RASSM
- Orașul Chișinău
- Județele Bălți, Bender, Chișinău, Cahul, Orhei și Soroca ale Basarabiei.

Nordul Bucovinei și județele Hotin, Cetatea Albă și Ismail ale Basarabiei au fost încorporate de Ucraina.



Harta de mai sus ilustrează structura administrativă a RSS Moldovenești, cu raioanele și regiunile sale. Aceasta ajută la vizualizarea modului în care teritoriul a fost organizat după formarea republicii sovietice.

Politici social-economice

La 15 august 1940, a fost emis Decretul cu privire la **naționalizarea** băncilor, întreprinderilor industriale și comerciale, a transportului feroviar și naval, a mijloacelor de construcție din Basarabia.

Naționalizarea: Trecerea în proprietatea statului a unor întreprinderi private sau a unor bunuri.

A fost adoptată Hotărârea despre naționalizarea pământului, o parte din țărănime fiind împrăștiată, dar pentru a extrage o cantitate mare de produse agricole.

A fost introdus un **impozit** unic, conform căruia o gospodărie țărănească era obligată să livreze cantități mari de cereale și alte produse, indiferent dacă semăna sau nu aceste culturi.

Impozit: Plată obligatorie către stat, în bani sau în produse, stabilită prin lege.

Politica de colectivizare a început în noiembrie 1940 și a fost oficial anunțată la începutul lui 1941.

Politica în domeniul învățământului și culturii

Politica era îndreptată spre educarea "omului nou", sovietic, și lichidarea analfabetismului, dar urmărea deznaționalizarea și rusificarea populației Basarabiei. A fost promovată ideea de "limbă moldovenească" și "popor moldovenesc", deosebit de cel român. La 10 februarie 1941 a fost adoptată Legea privind înlocuirea alfabetului latin cu cel chirilic.

Represiunile

Activitatea organelor NKVD-ului a fost marcată de arestări și deportări în masă. În vara anului 1941, numărul deținuților politici era de 3.951. În noaptea de 12 spre 13 iunie 1941, NKVD-ul a efectuat o operațiune specială de ridicare a participanților la organizații contrarevoluționare și a altor elemente antisovietice.